

CROATIAN ABSTRACTS KROATISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

APSTRAKTI

ELŻBIETA ADAMIAK & SONIA SOBKOWIAK (str. 3)

Spol i vjera u Srednjoj i Istočnoj Europi: Teorijski pristupi: od 1989. u srednje i istočnoeuropskim zemljama došlo je do takvih političkih i gospodarskih promjena koje su bez sumnje utjecale na društveni život, i u novom svjetlu prikazale muške i ženske uloge. Na brojnim različitim razinama proučavana je svjesnost spolnih odstupanja, a to je postalo važnim dijelom znanstvenih istraživanja. Autori članka stavljaju pod povećalo feministička izdanja posljednjih dvadeset godina, i traže odgovor na pitanje, kakav je utjecaj imala spolnost na religije i vjerske zajednice. Analiziraju tumačenja spolnosti, uzimaju u obzir moguće razine istraživanja, i osvjetljavaju kakvu ulogu ona dobiva u vjeri. Članak daje pregled o istraživanjima koja se odnose na svjesnost spolnosti (između ostalih u nekim novim vjerskim strujama), koja se u srednje i istočnoeuropskim državama odražava u vjerskom obrazovanju i vjerskim zajednicama. Pored toga prikazuje najnovije smjerove istraživanja u pogledu vjerskog utjecaja na društvenu ulogu žena, kao i na sliku o sebi koja se odnosi na ulogu žena u društvu i crkvi. Konačno pak autorski par istražuje pitanje, postoje li vjerske aluzije između spolnosti i kulture, gdje se nalazi dodirna točka spolnosti, kulture i vjere, te kakve probleme postavlja takav susret, u našem slučaju u Poljskoj.

Ključne riječi: spol, spolna odstupanja, feminizam, religije, vjerske zajednice, društvene uloge

ROGER CSÁKY-PALLAVICINI, ATTILA PILINSZKI & TEODÓRA TOMCSÁNYI (str. 26)

Izazovi demokratskih promjena – odgovori i pouke: Skrb za obitelj, model mosta skrbi za obitelj, doprinos crkve i spiritualnost u Mađarskoj: U godinama neposredno prije i poslije demokratskih promjena, u novom društvenom stanju pojavili su se brojni psihosocijalni problemi u Mađarskoj koji su zahtijevali rješenja i liječenje stanja. U našoj studiji bavit ćemo se izazovima s kojima smo se morali suočiti krajem 80-ih, početkom 90-tih godina; kao i dati uvid u odgovore koji su se izrodili u okviru takvog društvenog stanja. Prikazat ćemo koncepciju Centra za skrb MOST, koji služi kao model, ugrađen u državnu mrežu skrbništva, u okviru kojega je ostvarena suradnja općinskih vijeća („kasnije samouprava“) i crkve, za liječenje psihosocijalnih problema. Uz pomoć jednog slučaja prikazat ćemo mogućnosti i sustav instrumenata psihosocijalnog-spiritualnog rada s mentalnohigijenskim pogledom. Na kraju ćemo dati osvrt i izvući pouke.

Ključne riječi: socijalni rad, skrb za obitelj, samouprava, mentalna higijena, spiritualnost, dijalog, studija slučaja, obilježje modela

GERT GEISSLER (str. 56)

Škola i odgoj u Njemačkoj Demokratskoj Republici: Članak na osnovu literature objelodanjenih posljednjih godina prikazuje glavnije crte povijesti istočnonjemačkog obrazovnog pitanja od poslije rata sve do mirne revolucije koja je uslijedila u jesen 1989. godine. Strukturalni razvoj škole, kojom se stječe osnovno obrazovanje, čitatelju se otkriva u kontekstu karakterističnih odnosa diktature. Posebnu pozornost dobiva tema stizanja do izobrazbe, „pravo na jednakost izobrazbe”, i time ujedno pitanje dolaženja do izražaja onog načela, kojim je državni socijalizam na polju obrazovnog pitanja neprestano nastojao dokazivati svoju legitimaciju. Rad ukazuje na političko-ideološke odgojne težnje sustava, i na onu ulogu, koju su u ostvarivanju toga namijenili nastavnicima. Detaljno se bavi izobrazbom nastavnika, vođenjem osnovnih škola i njihovim osnovnim djelovanjem. Otkriva nam se kako je na školsko pitanje utjecala unutarnja društvena napetost, koja se provlačila tijekom cijele povijesti NDR, s kakvim sredstvima je partija pokušavala ostvarivati svoje odgojne zamisli te kako je na kraju s njima pretrpjela poraz.

Ključne riječi: pedagogija, NDR, komunizam, državni socijalizam, diktatura, povijest, retrospektiva, pomoćno zanimanje, struktura školstva, izobrazba nastavnika, izgrađivanje obrazovanja, izgledi izobrazbe

VIRÁG KAPUVÁRI (str. 83)

Psihološke posljedice gospodarske krize i nezaposlenosti: Cilj ovoga rada je prikazivanje takvih istraživanja, koja se odnose na utjecaj nezaposlenosti na zdravlje. Postoji sve više takvih dokaza koji potkrepljuju činjenicu da nezaposlenost utječe na tjelesno i duševno zdravlje. I ova analitička studija u središte stavlja tematski krug gospodarske recesije i nezaposlenosti. Autor prikazuje nekoliko važnih događaja u Mađarskoj koji čine povijesni kontekst ove teme, nakon čega prelazi na duševne posljedice pojave. S obzirom na duševne posljedice nezaposlenosti, strah, depresija i nisko samopoštovanje često se javljaju u krugu nezaposlenih osoba. Njima svojstvena naučena bespomoćnost također je dobro poznata pojava u literaturi. Autor prikazuje gore navedene teme, kao što je riječ i o onim razdobljima, kroz koje prolazi nezaposlena osoba. Postoji velik broj psiholoških teorija koje objašnjavaju nezaposlenost, koje potkrepljuju njezinu ulogu u životu rada. Ovdje se može ubrojati hipoteza frustracije-agresije, teorija razvoja koja traje tijekom cijeloga života, teorija deprivacije, teorija djelatne ograničenosti, kao i vitamin model. Cilj je ove studije da skrene pozornost na mogućnost krize, ispoljene na pojedinačnoj i društvenoj razini, koja je uzrokovana gospodarskom recesijom.

Ključne riječi: gospodarska kriza, nezaposlenost, duševno zdravlje, kontekstualni utjecaji, teorije koje objašnjavaju nezaposlenost